WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)
z dnia 8 września 2005 r. *

W sprawie C-303/04

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunale di Voghera (Włochy), postanowieniem z dnia 1 lipca 2004 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 16 lipca 2004 r., w postępowaniu:

Lidl Italia Srl

przeciwko

Comune di Stradella,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: R. Silva de Lapuerta, prezes izby, C. Gulmann (sprawozdawca) i J. Klučka, sędziowie,

* Język postępowania: włoski.

rzecznik generalny: J. Kokott,
sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Lidl Italia Srl przez profesora F. Capellego wspieranego przez M. Valcadę, avvocato,

— w imieniu Comune di Stradella przez F. Abbę,

— w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a oraz R. Loosli-Surrans, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez D. Recchię, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez adwokata M.R. Mollicę,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 i 8 dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r.

ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.U. L 204, str. 37), zmienionej dyrektywą 98/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 lipca 1998 r. (Dz.U. L 217, str. 18, dalej zwanej „dyrektywą 98/34"), jak również art. 28 WE.

2 Wniosek ten złożono w związku ze skargą wniesioną przez Lidl Italia Srl (dalej zwaną „Lidl") przeciwko Comune di Stradella (gminie Stradella) w celu uchylenia nakazu zapłaty przez tę spółkę administracyjnej kary pieniężnej za sprzedaż patyczków higienicznych nieulegających biodegradacji.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Artykuł 1 dyrektywy 98/34 stanowi:

„Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się poniższe terminy:

[...]

3) »specyfikacja techniczna« oznacza specyfikację zawartą w dokumencie, który opisuje wymagane cechy produktu, takie jak: poziom jakości, wydajności,

bezpieczeństwa lub wymiary, włącznie z wymaganiami mającymi zastosowanie do produktu w zakresie nazwy, pod jaką jest sprzedawany, terminologii, symboli, badań i metod badania, opakowania, oznakowania i etykietowania oraz procedur oceny zgodności.

[...]

6) »norma« oznacza specyfikację techniczną zatwierdzoną przez uprawniony organ normalizacyjny do ciągłego wielokrotnego zastosowania, z którą zgodność nie jest obowiązkowa, a która jest jedną z poniższych kategorii:

[...]

— norma krajowa: norma przyjęta przez krajową organizację normalizacyjną i powszechnie dostępna;

[...]

11) »przepisy techniczne« [oznaczają] specyfikacje techniczne i inne wymagania bądź zasady dotyczące usług, włącznie z odpowiednimi przepisami administracyjnymi, których przestrzeganie jest obowiązkowe, de jure [de iure] lub de facto, w przypadku wprowadzenia do obrotu [sprzedaży], świadczenia usługi, ustanowienia operatora usług lub stosowania w państwie członkowskim lub na przeważającej [w znacznej] jego części, jak również przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne państw członkowskich, z wyjątkiem określonych

w art. 10, zakazując[e] produkcji, przywozu, wprowadzania do obrotu [sprzedaży] i stosowania produktu lub zakazując[e] świadczenia bądź korzystania z usługi lub ustanawiania dostawcy usług.

[...]".

4 Artykuł 8 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 98/34 brzmi następująco:

„Z zastrzeżeniem art. 10 państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji wszelkie projekty przepisów technicznych, z wyjątkiem tych, które w pełni stanowią transpozycję normy międzynarodowej lub europejskiej, w którym to przypadku wystarczająca jest informacja dotycząca odpowiedniej normy. Przekazują Komisji także podstawę prawną konieczną do przyjęcia uregulowań technicznych, jeżeli nie zostały one wyraźnie ujęte w projekcie [powody, dla których przyjęcie takiego przepisu technicznego jest niezbędne, o ile nie wynika to z samego projektu]".

Uregulowania krajowe

5 Artykuł 19 ustawy nr 93 z dnia 23 marca 2001 r. o środowisku (GURI nr 79 z dnia 4 kwietnia 2001 r., dalej zwanej „ustawą nr 93/2001") stanowi:

„1. W celu zapobieżenia przedostawaniu się produktów nieulegających biodegradacji do środowiska, w tym poprzez ścieki, po upływie 18 miesięcy od wejścia w życie ustawy patyczki przeznaczone do czyszczenia uszu sprzedawane na terytorium kraju

muszą być produkowane wyłącznie przy użyciu materiałów ulegających biodegradacji zgodnie z normami UNI 10785.

2. Produkcja i sprzedaż produktów, o których mowa w ust. 1, niemających wskazanych cech, stanowić będzie po upływie terminu 18 miesięcy od wejścia w życie ustawy wykroczenie podlegające karze w trybie administracyjnym [...]".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

6 Dnia 7 lutego 2003 r. straż miejska („Vigili urbani") Comune di Stradella dokonała w supermarkecie Lidl na terytorium tej gminy prewencyjnego zajęcia opakowania zawierającego 47 pudełek patyczków higienicznych pochodzących z Francji w celu sprawdzenia ich zgodności z przepisami art. 19 ustawy nr 93/2001.

7 Po stwierdzeniu w protokole z dnia 18 lutego 2003 r., że zajęte patyczki higieniczne nie ulegają biodegradacji, straż ta nałożyła na Lidl pieniężną karę administracyjną za naruszenie ww. uregulowań, wynoszącą 3098 EUR. Ponieważ nie została ona zapłacona, urząd Comune di Stradella doręczył w dniu 31 lipca 2003 r. dyrekcji spółki „nakaz płatniczy" pieniężnej kary administracyjnej wynoszącej 3109,61 EUR.

8 Lidl odwołał się od tego nakazu do Tribunale di Voghera, powołując się na to, że ustawa nr 93/2001 przez to, że nie została notyfikowana Komisji przed ogłoszeniem, nie może być stosowana, gdyż jest niezgodna z prawem wspólnotowym dotyczącym procedury udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych.

9 W tych okolicznościach Tribunale di Voghera postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy przepisy art. 1 dyrektywy 83/189/EWG (obecnie dyrektywa 98/34/WE) ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych należy interpretować w ten sposób, iż należy rozumieć, że użyte w tym artykule wyrażenie »przepis techniczny« obejmuje krajowy przepis prawny, taki jak art. 19 ustawy nr 93 z dnia 23 marca 2001 r., zakazujący sprzedaży we Włoszech patyczków do czyszczenia uszu (powszechnie zwanych »cotton-stick«) ze względu na to, że materiał, z którego zostały wykonane, nie ulega biodegradacji?

2) W przypadku udzielenia twierdzącej odpowiedzi na pytanie pierwsze — czy ww. art. 19 ustawy nr 93 z dnia 23 marca 2001 r. powinien był zostać przekazany Komisji [...] z inicjatywy rządu włoskiego zgodnie z przepisami art. 8 dyrektywy 83/189/EWG (obecnie dyrektywa 98/34/WE), aby został zatwierdzony w celu stosowania we Włoszech, jak stanowią art. 8 i 9 tej dyrektywy?

3) W przypadku udzielenia twierdzącej odpowiedzi na pytanie drugie oraz w razie niedopełnienia obowiązku przekazania art. 19 ustawy nr 93/2001 Komisji [...] — czy art. [28 WE], dotyczący zasad i reguł chroniących swobodny przepływ towarów, wraz z przepisami dyrektywy 83/189/EWG (obecnie dyrektywa 98/34/WE) pozwalają na to, by włoski sąd zaniechał stosowania spornego przepisu krajowego, który należy uznać za niezgodny z prawem, w zakresie w jakim odnosi się on do produktów pochodzących z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pierwszego pytania

10 Zadając pierwsze pytanie sąd krajowy pragnie w istocie ustalić, czy art. 1 pkt 11 dyrektywy 98/34 należy interpretować w ten sposób, że krajowy przepis prawny, taki jak art. 19 ustawy nr 93/2001, w zakresie w jakim zawiera on zakaz sprzedaży patyczków higienicznych, które nie zostały wyprodukowane przy użyciu materiałów ulegających biodegradacji zgodnie z normą krajową, stanowi przepis techniczny.

11 Lidl, rząd francuski i Komisja utrzymują, że na pytanie to należy udzielić odpowiedzi twierdzącej.

12 W tym względzie należy zauważyć, że zgodnie z art. 1 pkt 11 dyrektywy 98/34 przepis krajowy zakazujący produkcji, przywozu, sprzedaży i stosowania produktu należy uznać za rodzaj przepisu technicznego (zob. wyrok z dnia 21 kwietnia 2005 r. w sprawie C-267/03 Lindberg, Zb.Orz. str. I-3247, pkt 54).

13 Otóż w niniejszym przypadku wystarczy stwierdzić, że art. 19 ust. 2 ustawy nr 93/2001 jest tego rodzaju przepisem. Zgodnie z tym ustępem bowiem produkcja i sprzedaż patyczków higienicznych niemających wskazanych cech, tj. niewyprodukowanych wyłącznie przy użyciu materiałów ulegających biodegradacji zgodnie z normami UNI 10785, stanowi wykroczenie podlegające karze w trybie administracyjnym.

14 Należy zatem odpowiedzieć na pierwsze pytanie, iż art. 1 pkt 11 dyrektywy 98/34 należy interpretować w ten sposób, że krajowy przepis prawny, taki jak art. 19 ustawy nr 93/2001, w zakresie w jakim zawiera on zakaz sprzedaży patyczków higienicznych, które nie zostały wyprodukowane przy użyciu materiałów ulegających biodegradacji zgodnie z normą krajową, stanowi przepis techniczny.

W przedmiocie drugiego pytania

15 Zadając drugie pytanie sąd krajowy pragnie w istocie ustalić, czy Republika Włoska powinna była przekazać Komisji krajowy przepis, taki jak art. 19 ustawy nr 93/2001, w zakresie w jakim stanowi on przepis techniczny, przed jego przyjęciem, zgodnie z art. 8 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 98/34.

16 Lidl, rząd francuski i Komisja utrzymują, że na to pytanie należy udzielić odpowiedzi twierdzącej.

17 W tym względzie należy po pierwsze zauważyć, że motyw piąty dyrektywy 98/34 stanowi, iż Komisja bezwzględnie musi mieć dostęp do niezbędnej informacji przed przyjęciem przepisów technicznych, a państwa członkowskie, zobowiązane do ułatwiania Komisji wypełniania jej zadań na mocy art. 10 WE, powinny powiadamiać Komisję o swoich projektach w dziedzinie przepisów technicznych.

18 Po drugie z utrwalonego orzecznictwa wynika, że art. 8 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy Rady 83/189/EWG z dnia 28 marca 1983 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych (Dz.U. L 109, str. 8),

którego treść odtworzona jest co do istoty w art. 8 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 98/34, nakłada na państwa członkowskie obowiązek przekazania Komisji wszelkich projektów przepisów technicznych (zob. w szczególności wyroki z dnia 17 września 1996 r. w sprawie C-289/94 Komisja przeciwko Włochom, Rec. str. I-4405, pkt 52 i 53 oraz z dnia 7 maja 1998 r. w sprawie C-145/97 Komisja przeciwko Belgii, Rec. str. I-2643, pkt 10).

19 Zatem należy odpowiedzieć na drugie pytanie, iż art. 8 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 98/34 należy interpretować w ten sposób, że przepis krajowy, stanowiący przepis techniczny, taki jak art. 19 ustawy nr 93/2001, należy przed jego przyjęciem notyfikować Komisji.

W przedmiocie trzeciego pytania

20 Zadając trzecie pytanie sąd krajowy pragnie w istocie ustalić, czy skoro art. 19 ustawy nr 93/2001 stanowi przepis techniczny, który należało przekazać Komisji, to przepisy dyrektywy 98/34 zezwalają na to, by sąd krajowy zaniechał jego stosowania ze względu na to, że takie uprzednie przekazanie nie miało miejsca.

21 Lidl, rząd francuski i Komisja utrzymują, że również na to pytanie należy udzielić odpowiedzi twierdzącej.

22 W tym względzie z utrwalonego orzecznictwa wynika, że dyrektywa 98/34 ma na celu ochronę za pomocą kontroli prewencyjnej swobodnego przepływu towarów, który jest jedną z podstaw Wspólnoty oraz że kontrola ta jest o tyle przydatna, iż przepisy techniczne objęte tą dyrektywą mogą stanowić przeszkody w handlu

między państwami członkowskimi, które to przeszkody dopuszczalne są jedynie wówczas, gdy są one niezbędne, aby spełnić wymogi nadrzędne, których przestrzeganie leży w interesie ogólnym (zob. podobnie wyroki z dnia 30 kwietnia 1996 r. w sprawie C-194/94 CIA Security International, Rec. str. I-2201, pkt 40 i z dnia 16 czerwca 1998 r. w sprawie C-226/97 Lemmens, Rec. str. I-3711, pkt 32).

23 Ponieważ obowiązek notyfikacji, o którym mowa jest w szczególności w art. 8 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 98/34 stanowi główny środek sprawowania tej wspólnotowej kontroli, jego skuteczność wzmocni fakt, że dyrektywę tę interpretować się będzie w ten sposób, iż niedopełnienie obowiązku notyfikacji stanowi istotne uchybienie proceduralne, które może powodować, że odnośne przepisy techniczne nie mogą być stosowane przez sąd, a w rezultacie nie mają mocy obowiązującej wobec osób prywatnych (zob. ww. wyroki w sprawie CIA Security International, pkt 44, 48 i 54 oraz Lemmens, pkt 33).

24 Należy zatem odpowiedzieć na pytanie trzecie, iż art. 8 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 98/34 należy interpretować w ten sposób, że do sądu krajowego należy odmowa zastosowania przepisu prawa krajowego stanowiącego przepis techniczny, takiego jak art. 19 ustawy nr 93/2001, jeżeli nie został on notyfikowany Komisji przed jego przyjęciem.

W przedmiocie kosztów

25 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 1 pkt 11 dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego, zmienionej dyrektywą 98/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 lipca 1998 r. należy interpretować w ten sposób, że krajowy przepis prawny, taki jak art. 19 ustawy nr 93 z dnia 23 marca 2001 r. o środowisku, w zakresie w jakim zawiera on zakaz sprzedaży patyczków higienicznych, które nie zostały wyprodukowane przy użyciu materiałów ulegających biodegradacji zgodnie z normą krajową, stanowi przepis techniczny.**

2) **Artykuł 8 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 98/34, zmienionej dyrektywą 98/48, należy interpretować w ten sposób, że przepis krajowy stanowiący przepis techniczny, taki jak art. 19 ustawy nr 93 z dnia 23 marca 2001 r. o środowisku, należy przed jego przyjęciem notyfikować Komisji Wspólnot Europejskich.**

3) **Artykuł 8 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 98/34, zmieniony dyrektywą 98/48, należy interpretować w ten sposób, że do sądu krajowego należy odmowa zastosowania przepisu prawa krajowego stanowiącego przepis techniczny, takiego jak art. 19 ustawy nr 93 z dnia 23 marca 2001 r. o środowisku, jeżeli nie został on notyfikowany Komisji Wspólnot Europejskich przed jego przyjęciem.**

Podpisy